

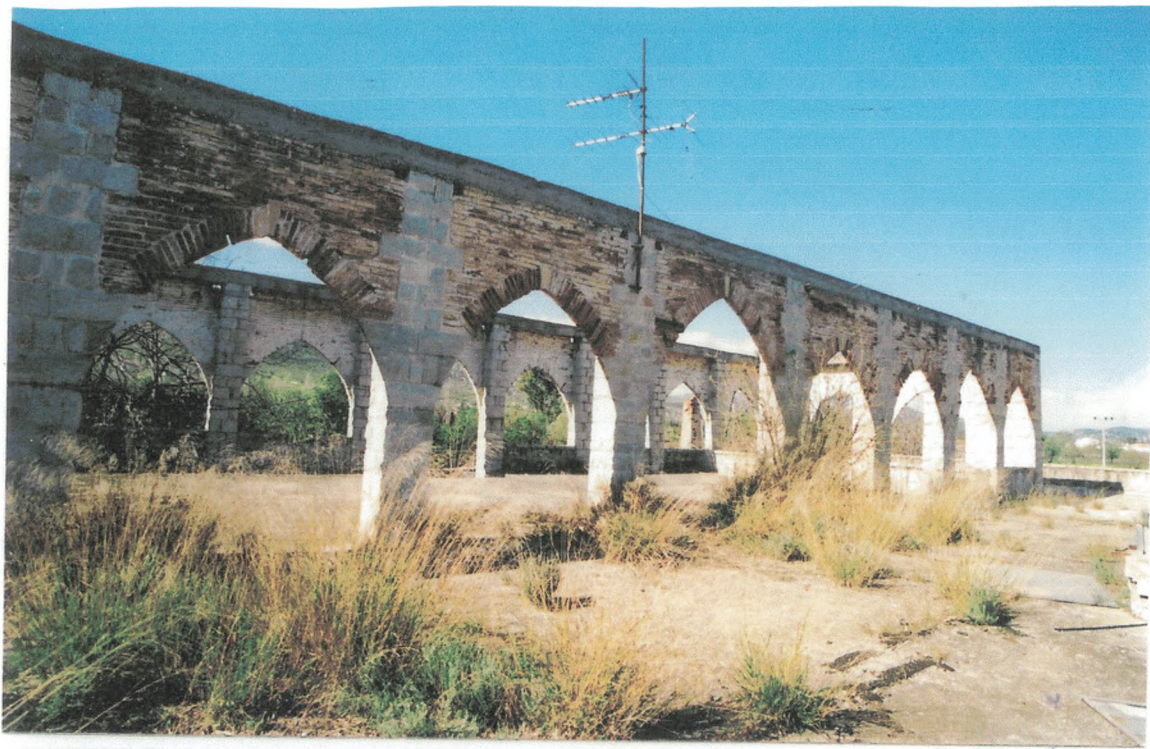
Re! Lipman

Sun Weigi

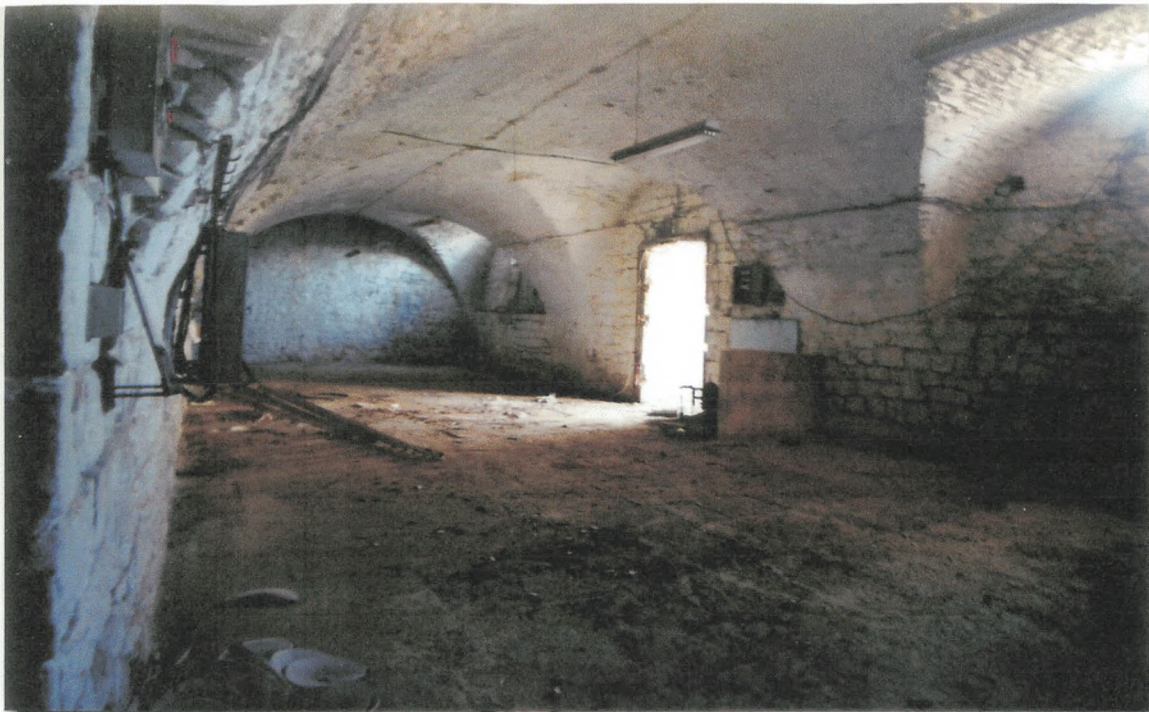
COMMERCIAL COUNSELLOR OF THE
EMBASSY OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA

TEL. 6723 281

2A KRINON
P. PSICHIKON

25/3/08

25/3/08

Κώστας Κωνσταντινίδης
Κηφισίας 10, Αθήνα 11526
Τηλ: 2107708851
6977571312

Email: constaco@gmail.com
και: constaco_n@yahoo.gr
15-10-07

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Αρ. Πρωτ. 1147	Ημερομηνία
DL	19.10.07

Γρατσία

Σταματόπουλο Κων.

Υπόψη: κυρίας

Διά κύριο

ΠΡΟΣ ΤΗΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
Τριπόδων 28, Πλάκα, Αθήνα 10558

ΘΕΜΑ: Μνημείο Νεωτέρων Χρόνων (19^{ου} αιώνα) ιδιαιτέρου
κάλους

Αρχιτέκτων ΚΛΕΑΝΘΗΣ Σταμάτιος-κατοικίες,
οινοποιείο, κάβες,
παλιάς αθηναϊκής οικογενείας ΣΚΟΥΖΕ. Παρά το
Τρόπαιο του Μιλτιάδη,
στον Μαραθώνα, θέση ΜΕΣΟΣΠΟΡΙΤΙΣΣΑ.

Αξιότιμοι κύριοι,

γνωρίζοντας το ενδιαφέρον σας για την προστασία διατήρηση
και ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, απευθύνομαι
σε εσάς για να σας γνωστοποιήσω και περιγράψω ένα από τα
σπάνια και ίσως μοναδικό, για τον ελλαδικό χώρο, μνημείο
αρχιτεκτονικής κατασκευής του 19^{ου} αιώνα, κατασκευασμένο
από τον ΚΛΕΑΝΘΗ σε συνεργασία με Γάλλους ειδικούς, για
λογαριασμό της γνωστής οικογενείας Παναγή ΣΚΟΥΖΕ, της

οποίας ήταν και ο προσωπικός αρχιτέκτων. Είναι ένα κόσμημα της περιοχής Μαραθώνα αλλά και γενικότερα της Αττικής, το οποίο η ευρύτερη οικογένειά μου έχει στην κατοχή της και που ίσως δεν σας είναι γνωστό, όπως και στον περισσότερο κόσμο, λόγω φυσικού καμουφλάζ στην θέση όπου βρίσκεται. Παρακάτω σας το περιγράφω εν συντομία και σε γενικές γραμμές, όπως και το ιστορικό του, όσο και το αποτέλεσμα μίας προσπάθειας του ΥΠΠΟ και εάν σας κεντρίζει το ενδιαφέρον, ίσως να θελήσετε να βοηθήσετε ώστε να βρεθεί ένας φορέας που θα το αναλάβει, θα διατηρήσει, αναδείξει και αξιοποιήσει.

Το έργο αυτό του Κλεάνθη βρίσκεται σε κτήμα, του οποίου είμαι συνιδιοκτήτης, έκτασης 21στρ. και μέχρι πρότινος 27στρ.(εξηγώ παρακάτω γιατί η διαφορά), και βρίσκεται στη θέση Παναγία Μεσοσπορίτισσα, όπου και το Τρόπαιο Μάχης του Μαραθώνα με τον πρόσφατα κατασκευασμένο αναθηματικό στύλο, στην οδό Γαλάζιας Ακτής, 400μ πριν το κωπηλατοδρόμιο, 800μ από την λεωφόρο Κ.Σουλίου προς την θάλασσα και άλλα τόσα περίπου προς αυτήν.

Το κτήμα αυτό είναι γνωστό σαν κτήμα Σκουζέ (πρώην Σούτσου) και τώρα Κωνσταντινίδη. Μέσα σε αυτό υπάρχουν κτήρια που κατασκευάσθηκαν στα μέσα του 19^{ου} αι. από τον γνωστό Κλεάνθη, στο δε κεντρικό κτήριο που είναι ένα μνημείο αρχιτεκτονικής κατασκευής, παρατηρεί κανείς έντονη την τεχνοτροπία του αρχιτέκτονα, διαφοροποιημένη, βέβαια, από τους Γάλλους συμβούλους που χρησιμοποίησε, λόγω της ειδικής χρήσης του. Αυτό έχει κάτοψη 2500τμ, αποτελείται δε, από ισόγειο και ημιυπόγειο το οποίο έχει κάβες αποθήκευσης και παλαίωσης κρασιού, ειδικά φτιαγμένες ώστε να παρέχουν άριστες και ιδανικές φυσικές συνθήκες, για αυτό το σκοπό.

Ο Σκουζές παράλληλα με τις τραπεζικές του δραστηριότητες, χρησιμοποίησε το οινοποιείο του για την παρασκευή και παλαίωση εκλεκτής ποιότητας κρασιού, το οποίο εξήγε στην

Γαλλία με την ονομασία Clos Marathon, φημισμένο τότε στο Παρίσι, δεδομένου ότι εκείνη την εποχή υπήρχε έλλειψη στην Γαλλία λόγω ασθενείας και καταστροφής των αμπελώνων και φαίνεται ότι και η κατασκευή του συγκροτήματος έγινε ύστερα από συμφωνία του Σκουζέ με Γάλλους εισαγωγείς. Τα δε καλοκαίρια φιλοξενούσε εκεί γνωστούς Γάλλους από τον εμπορικό κόσμο και τον χώρο των τεχνών του Παρισιού. Αργότερα το κτήμα περιήλθε στην πολιτική οικογένεια Ευταξία κατόπιν στην οικογένεια Βενετσάνου (νομίζω εφοπλιστική) και το 1935 το αγόρασαν οι εκ Σμύρνης αδελφοί Κωνσταντινίδη ,σπουδασμένοι στην Γαλλία, οι οποίοι συνέχισαν την παράδοση του Σκουζέ στην παραγωγή και παλαίωση εκλεκτού κρασιού, την εξαγωγή του στο Παρίσι και την φιλοξενία τα καλοκαίρια εκλεκτών Παρισινών και Αθηναίων.

Η κατασκευή του κεντρικού κτηρίου είναι από πελεκητή μαρμαρόπετρα, από το λατομείο του Κλεάνθη στην Πεντέλη, πάχους από 1,00μ έως 1,30μ και κατά την Ι^η Εφορία Νεωτέρων Μνημείων(κ. Ζαμενοπούλου), εξαιρετικής ποιότητας και άριστη κατάσταση της λιθοδομής.

Η κάτοψη του ισογείου είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και ευφυής ώστε να δημιουργεί στον ημιυπόγειο χώρο συνθήκες θερμοκρασίας και υγρασίας κατάλληλες για την ωρίμανση του κρασιού.

Η είσοδος στον ημιυπόγειο χώρο οδηγεί σε έναν ενιαίο μεν αλλά τριμερή χώρο, καλυπτόμενο από τρία μεγάλα σταυροθόλια, κατασκευασμένα από συμπαγή τούβλα και πέτρες, πάλι κατά την Ι^η Εφορεία, εξαιρετικής κατασκευής και κατάστασης. Σε καθένα από τους τρεις χώρους αντιστοιχεί μία είσοδος, που οδηγούν σε τρεις επιμήκεις χώρους διακοπτόμενους από κάθετους τοίχους που επικοινωνούν μεταξύ τους με πόρτες και καλύπτονται με ημικυλινδρικούς θόλους εν είδη κλειστών στοών για τις οποίες

έχει προβλεφθεί σύστημα φυσικού εξαερισμού μέχρι την ταράτσα του κτηρίου.

Στις δύο εξωτερικές παρειές της κάτοψης του κτηρίου και κατά μήκος των στοών υπάρχουν δύο ζώνες επιμήκων κατοικιών πλατους 6-8 μ. Κουζίνα, καθημερινό με γωνιακό τζάκι και κάμαρες ύπνου, βρίσκονται σε γραμμική εξέλιξη και σε επανάληψη, καλύπτοντας όλο το σημαντικό μήκος του κτηρίου. Χώροι φιλοξενίας και κατοικίας των οικογενειών, εμποδίζαν ταυτόχρονα την θερμοκρασία και υγρασία του περιβάλλοντος να επηρεάσουν τον χώρο των στοών.

Οι πόρτες και τα παράθυρα των κατοικιών αυτών έχουν σχεδιασθεί σε αυστηρή γεωμετρική σχέση με το κτήριο και κατασκευασθεί με χαμηλά τοξωτά υπέρθυρα με προεξέχοντες θολίτες με εντοπωσιακά κλειδιά.

Η μορφή της όλης κατασκευής, κατά τον καθηγητή ΕΜΠ κ. Προκοπίου, σε έκθεσή του, προέρχεται κυρίως από την αρχιτεκτονική φρουριακών κατασκευών της Μεσογείου (Ιταλίας και Νότιας Γαλλίας), που σπάνια συναντάται σε κτήρια αγροτικών χρήσεων.

Με το μέγεθος, την έκταση, την δομική ποιότητα και την αξία του υλικού, αποτελεί μοναδικό παράδειγμα για τα δεδομένα του ελληνικού χώρου.

Δύο λιθόκτιστες ράμπες με μικρές κλίσεις, κάθετες στον άξονα του κτηρίου και αντιμέτωπες η μία στην άλλη καταλήγουν στο ίδιο πλάτωμα που δημιουργεί το προστέγασμα της εισόδου των στοών και δημιουργείται η τεράστια ταράτσα του κτηρίου. Στο σημείο αυτό υψώνεται ενδιαφέρουσα κατασκευή, με τοξοστοιχίες με οξυκόρυφα τόξα, σε μορφή "loggia", που καλυπτόταν με κεραμοσκεπή. Εκτός από το κυρίως κτήριο υπάρχουν γύρω και άλλα βοηθητικά. Ο όλος χώρος των 21 στρ. είναι κατάφυτος με κάθε λογής δένδρα και μεγάλους φοίνικες και συνορεύει με το εκκλησάκι της Μεσοσπορίτισσας και τον πρόσφατα κατασκευασμένο αναθηματικό στόλο, εν είδει Τροπαίου προς τιμήν των Μαραθωνομάχων, γιατί εκεί ήταν το κέντρο της Μάχης. Αυτός ο χώρος, 6 στρ, αποτελούσε μέρος των αρχικών 27 στρ του κτήματος Σκουζέ.

Τον Ιούλιο του 2002 τα τότε στελέχη του ΥΠΠΟ, Γεν. Γραμματέας κα Μενδώνη, Γεν. Δ/ντής Αρχαιοτήτων κ. Κολώνας, η κυρία Ζαμενοπούλου δ/ντρια Ι^{ης} εφορ. Νεωτέρων μνημείων, όπως και ορισμένοι άλλοι, κάνοντας μια επίσκεψη στην ευρύτερη περιοχή Μαραθώνα και σταματώντας στο εκκλησάκι της Μεσοσπορίτισσας, έκπληκτοι αντίκρισαν για πρώτη φορά το συγκρότημα του Κλεάνθη, επέκριναν δε τους συνοδεύοντες υπαλλήλους της περιοχής το πώς και δεν τους το είχαν επισημάνει.

Το ίδιο βράδυ δε, μας τηλεφώνησαν και μας είπαν ότι το έργο αυτό πρέπει να αναδειχθεί και αξιοποιηθεί από το Δημόσιο για όφελος του συνόλου, σε μουσειακό, εκθεσιακό, συνεδριακό, μορφωτικό και πολιτιστικό κέντρο, όπως και δείγμα σπάνιας αρχιτεκτονικής των νεωτέρων χρόνων. Είπαν επίσης ότι θα το κηρύξουν διατηρητέο και ανακοίνωσαν την πρόθεσή τους να το απαλλοτριώσουν. Το έκριναν ως υψίστης σημασίας και το εντάξανε στο πρόγραμμα της ΓΓΟΑ. Σημειωτέον ότι την εποχή εκείνη είχαμε σοβαρή διαπραγμάτευση με ξένο οίκο για την πώληση του ακινήτου, η οποία διακόπηκε μόλις μαθεύτηκε η πρόθεση του Υπουργείου. Σε χρόνο ρεκόρ δημοσιεύθηκε η απόφαση της απαλλοτρίωσης, ΦΕΚ 1001/2002 και τον Ιούλιο 2003 βγήκε η απόφαση του πρωτοδικείου για τον καθορισμό τιμής. Τότε, επειδή περνούσε ο χρόνος, προτείναμε, στο ΥΠΠΟ, να προχωρήσουμε σε εξωδικαστικό συμβιβασμό και μεταβίβαση, το υπουργείο όμως επέμεινε να προχωρήσει σε έφεση, η οποία όμως αργούσε. Τον Φεβρουάριο του 04 μας παρεκάλεσαν, εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων και επειδή επείγοντο, να τους παραχωρήσουμε τον χώρο 6 στρ. γύρω από την Μεσοσπορίτισσα για να στήσουν τον στύλο που είχαν προγραμματίσει, καταβάλλοντας μας για τα 6 στρ την πρωτόδικη τιμή μονάδας και την τελική μαζί με το υπόλοιπο του κτήματος, όταν θα έβγαινε η οριστική. Εμείς δεχθήκαμε αμέσως, θέλοντας να διευκολύνουμε το υπουργείο εν όψει των Αγώνων, αν και τότε τους προτείναμε πάλι, να προχωρήσουμε σε εξωδικαστικό συμβιβασμό, εάν όντως ενδιαφέροντο για το

σύνολο του κτήματος, η δε απάντηση ήταν ότι βασικά και κύρια έκαναν την απαλλοτρίωση για το συγκρότημα του Κλεάνθη και όχι απλώς για να τοποθετήσουν τον αναθηματικό στύλο, αλλά θα περίμεναν τον καθορισμό οριστικής τιμής για το σύνολο.

Όταν μετά αρκετούς μήνες βγήκε η οριστική τιμή και μετά την παρέλευση του 18μήνου, το ΥΠΠΟ ανακάλεσε την απαλλοτρίωση για τα 27 στρ λόγω οικονομικής αδυναμίας, όπως μας είπαν, και την περιόρισαν στα 6 στρ που ήδη είχαμε παραχωρήσει.

Φυσικά, όλο αυτό το μεγάλο χρονικό διάστημα θα μπορούσε το ΥΠΠΟ να προβεί σε έναν έντιμο εξωδικαστικό συμβιβασμό και διακανονισμό, με σαφώς κατώτερη τιμή από αυτή του εφετείου, ταυτόχρονα δε θα είχε αρχίσει την απορρόφηση μεγάλου ύψους κοινοτικών κονδυλίων για τον πολιτισμό, σύμφωνα με τον αρχικό του σχεδιασμό για την χρήση που σχεδίαζε και τα οποία άδικα έχασε η χώρα, όντας βέβαια και από τους τελευταίους στην απορρόφηση κοινοτικών κονδυλίων.

Επίσης εάν δεν αποφαιζόταν εξ αρχής η απαλλοτρίωση, εμείς τότε (2002) θα το είχαμε ήδη μεταβιβάσει σε ξένους ενδιαφερομένους.

Ο χώρος δε, των 6 στρ στο εκκλησάκι της Μεσοσπορίτισσας, όπου τοποθετήθηκε ο αναθηματικός στύλος σαν Τρόπαιο της Μάχης, χωρίς την ευρύτερη ανάπλαση του όλου χώρου ενοποιημένου με το κτήριο του Κλεάνθη και όπως είναι τώρα απομονωμένο δίπλα σε χαλάσματα και εγκαταλελειμμένο, προκαλεί μάλλον εικόνα λύπης στους επισκέπτες.

Το συγκρότημα του Κλεάνθη με τα 21 στρ. που το περιβάλλουν ανήκει σε πολλούς συνιδιοκτήτες, κληρονόμους των αδελφών Κωνσταντινίδη, όμως, παρ' όλη την αρίστη κατάστασή του, λόγω και του μεγέθους του, είναι αδύνατον να συντηρηθεί από τους ιδιοκτήτες πολλώ δε μάλλον να αναλάβουν την ανάδειξη και αξιοποίησή του.

Η ευθύνη αυτή, θα έπρεπε να ανήκει στο ΥΠΠΟ, όπως αρχικά είχε προγραμματισθεί, ή σε άλλον φορέα, δημόσιο, δημοτικό ή φορέα ιδιωτικού πολιτιστικού μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα,

αν και η αξιοποίησή του, οπωσδήποτε θα απέφερε έσοδα, χωρίς να λογαριάσει κανείς την εισροή μεγάλου ποσού κοινοτικών κονδυλίων, εφόσον ενταχθεί σε κοινοτικό πολιτιστικό πρόγραμμα.

Ίσως, εσείς κύριοι, εφόσον μελετήσετε το θέμα και το βρείτε ενδιαφέρον, θελήσετε να ασχοληθείτε και να φροντίσετε να αναλάβει ένας τέτοιος φορέας, ή ίσως πάλι το ΥΠΠΟ, αυτό το μνημείο.

Εμείς και για λόγους συναισθηματικούς, θα προτιμούσαμε να το πάρει ένας τέτοιος φορέας, παρά να το δώσουμε σε κάποιον ξένο, έστω και με μεγαλύτερο τίμημα.

Είμαστε στην διάθεση σας για οποιαδήποτε επεξήγηση συζήτηση και συνάντησή μαζί σας.

Επισυνάπτονται: 1. εισήγηση της 1^{ης} Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων.

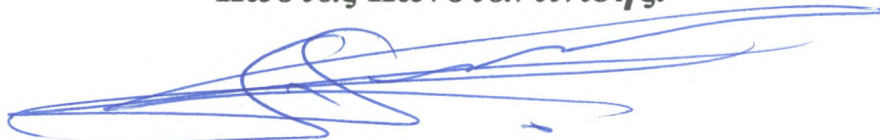
2. έκθεση καθηγητών ΕΜΠ κκ. Γεωργ.

Προκοπίου μέλους του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠΠΟ και της *Europra Nostra*, και Αργύρη Ρόκα.

3. φωτογραφίες.

Με εκτίμηση

Κώστας Κωνσταντινίδης.

Αξία από Ερετίδιο + 6 σιρέματα γηπέδου 8.800.000 ευρώ (2005)

Τώρα έχουν τα 6 σιρέματα
από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα
από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα
από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα

Από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα
από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα
από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα
από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα
από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα
από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα

Από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα
από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα

Από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα
από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα

Από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα
από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα
από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα
από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα
από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα
από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα

Από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα

Από 1.466.666,67 ευρώ το καθένα

Irene Gratsia

From: ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ [constaco@gmail.com]
Sent: Κυριακή, 20 Ιανουαρίου 2008 9:23 μμ
To: sak@ellinikietairia.gr
Subject: ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ - ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ ΣΚΟΥΖΕ - ΚΛΕΑΝΘΗΣ
Attachments: ΕΠΙΣΤΟΛΗ Β ΛΙΑΠΗ.doc; ΥΠΠΟ-ΔΡΑΒΙΛΑΣ.doc

Κώστας Κωνσταντινίδης
Κηφισίας 10, Αθήνα 11526
τηλ: 6977571312
e-mail: constaco@gmail.com

ΥΠΟΨΗ κυρίας ΕΙΡΗΝΗΣ

ΓΡΑΤΣΙΑ.

**ΠΡΟΣ ΤΗΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ**

Αγαπητή κυρία Γρατσία,
σας επισυνάπτω δύο επιστολές προοριζόμενες για τον κ. Λιάπη (ΕΠΙΣΤΟΛΗ Β΄)
και τον Γεν. Γραμματέα κ. Δραβίλα, που σχετίζονται με έκκληση για διάσωση,
διατήρηση και ανάδειξη του αρχιτεκτονικού Μνημείου του ΚΛΕΑΝΘΗ στον
Μαραθώνα - Οινοποιείο Σκουζέ - και την ανάληψή του από το ΥΠΠΟ, όπως είχε
αρχικά σχεδιασθεί και προγραμματισθεί.

Θα σας παρακαλούσα για υποστηρικτικές επιστολές προς τον Υπουργό, τον Γεν.
Γραμματέα κ. Δραβίλα, την Γεν. Δ/τρια Αρχαιοτήτων κυρία Βιβή Βασιλοπούλου
και την προϊσταμένη της 1ης Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων κ. Άννα Κωτσοβίλη.

Θα σας πάρω τηλέφωνο,

Σας ευχαριστώ και σας χαιρετώ εγκάρδια,

Κώστας Κωνσταντινίδης.

Κώστας Κωνσταντινίδης
Κηφισίας 10, Αθήνα 11526
Τηλ: 6977571312
e-mail: constaco@gmail.com
22 Ιανουαρίου 2008

ΠΡΟΣ ΤΟΝ
ΓΕΝΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ
ΥΠΠΟ
Αξιότιμο κύριο Θεόδωρο Δραβίλα,

Αξιότιμε κύριε Δραβίλα,

Επιτρέψατέ μου πρώτον, να σας συγχαρώ για την πρόσφατη ανάληψη των καθηκόντων σας και να σας ευχηθώ κάθε επιτυχία.

Κύριε Γενικέ,

Με την παρούσα μου σας κοινοποιώ τρεις επιστολές με συναφές θέμα, ιδίας ημ/νίας (22-1-08), προς τον Υπουργό, αξιοτ. κύριο Μιχ. Λιάπη, παρακαλώντας σας να διαθέσετε λίγο από τον πολύτιμο χρόνο και τα πολλαπλά καθήκοντά σας, για να μελετήσετε, επ' ολίγον, το θέμα της εξόφλησης οφειλής από αναγκαστική απαλλοτρίωση, που ταλανίζει την οικογένειά μου και το Υπουργείο σας, επί τετραετία, μέσα σε ένα γραφειοκρατικό δαίδαλο, επίσης δε το θέμα της αξιοποίησης και διάσωσης ενός από τα σημαντικότερα αρχιτεκτονικά Μνημεία του ΚΛΕΑΝΘΗ (Οινοποιείο Σκουζέ- μέσα 19^{ου} αι.), θέμα που είχε απασχολήσει το Υπουργείο και το είχε προγραμματίσει και προχωρήσει σε αν. απαλλοτρίωση και τελικά αδράνησε. Μάλιστα δε, προ του ανασχηματισμού, ο κ. Βουλγαράκης μας είχε εκφράσει, σε προσωπικό επίπεδο, την πρόθεσή του να εξετάσει προσωπικά και προωθήσει το θέμα για αμέσως μετά τις εκλογές. Για το ίδιο θέμα έχει εκδηλώσει το έντονο ενδιαφέρον της και η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ.

Θα σας ήμουν ευγνώμων, κύριε Δραβίλα, για την προσοχή σας και εάν μέσω του γραφείου σας κλείνατε μία συνάντηση μαζί μας.

Αναμένοντας την απάντησή σας ή τηλεφώνημα από το γραφείο σας, ευχαριστώντας σας εκ των προτέρων,

Με βαθύτατο σεβασμό, δικός σας,

Κώστας Κωνσταντινίδης.

Κώστας Κωνσταντινίδης
Κηφισίας 10, Αθήνα 11526
Τηλ.6977571312
Email: constaco@gmail.com
Τρίτη, 22 Ιανουαρίου 2008

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ προς το
γραφείο κυρίου Υπουργού,
(κυρία Ρογκάκου), να παραδοθεί
η επιστολή προσωπικά στον
κύριο ΥΠΟΥΡΓΟ
και κοινοποιηθεί και προς την
κυρία Δεληγιάννη Κρινάνθη.

Κοινοποίηση : 1. Γ.Γραμματέα ΥΠΠΟ
κύριο Θεόδωρο Δραβίλα.
2. Γεν Δ/ντρια Αρχαιοτήτων
κυρία Βιβή Βασιλοπούλου.
3. 1^η Εφορεία Νεωτ. Μνημείων
κυρία Άννα Κωτσοβίλη.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ
ΥΠΟΥΡΓΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Αξιότιμο κύριο
ΜΙΧΑΛΗ ΛΙΑΠΗ

Σε συνέχεια εισαγωγικής και
ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ Α.(22/1/08)

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Β ΘΕΜΑ: ΕΚΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΔΙΑΣΩΣΗ και
αναφορά σχετικά με το

Διατηρητέο Μνημείο Νεωτέρων Χρόνων (19^{ου} αιώνα) ιδιαιτέρου κάλους
Αρχιτέκτων ΚΛΕΑΝΘΗΣ Σταμάτιος-κατοικίες, οινοποιείο, κάβες,
παλιάς αθηναϊκής οικογενείας ΣΚΟΥΖΕ. Παρά το Τρόπαιο Νίκης Μάχης Μαραθώνα,
στον Μαραθώνα, θέση ΜΕΣΟΣΠΟΡΙΤΙΣΣΑ, και την ΔΙΑΣΩΣΗ του Μνημείου.

Κύριε Υπουργέ,

Γνωρίζοντας το ενδιαφέρον σας για την προστασία διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς,
απευθύνομαι σε εσάς για να σας υπενθυμίσω και περιγράψω ένα από τα σπάνια και ίσως μοναδικό, για τον ελλαδικό χώρο,
μνημείο αρχιτεκτονικής κατασκευής του 19^{ου} αιώνα, κατασκευασμένο από τον ΚΛΕΑΝΘΗ σε συνεργασία με Γάλλους
ειδικούς, για λογαριασμό της γνωστής οικογενείας Παναγή ΣΚΟΥΖΕ, της οποίας ήταν και ο προσωπικός αρχιτέκτων. Είναι
ένα κόσμημα της περιοχής Μαραθώνα αλλά και γενικότερα της Αττικής, το οποίο η ευρύτερη οικογένειά μου έχει στην
κατοχή της και που ίσως δεν σας ήταν γνωστό, όπως και στον περισσότερο κόσμο, λόγω φυσικού καμουφλάζ στην θέση
όπου βρίσκεται. Παρακάτω σας το περιγράψω εν συντομία και σε γενικές γραμμές, όπως και το ιστορικό του, όσο και το
αποτέλεσμα μίας προσπάθειας του ΥΠΠΟ και εάν σας κεντρίζει το ενδιαφέρον, ίσως να θελήσετε να βοηθήσετε ώστε να
βρεθεί ένας τρόπος διατήρησης ανάδειξης και αξιοποίησής του, όπως αρχικά είχε σχεδιασθεί από το Υπουργείο.

Το έργο αυτό του Κλεάνθη βρίσκεται σε κτήμα, του οποίου είμαι συνιδιοκτήτης, έκτασης 21στρ. και μέχρι πρότινος
27στρ.(εξηγώ παρακάτω γιατί η διαφορά), και βρίσκεται στη θέση Παναγία Μεσοσπορίτισσα, όπου και το Τρόπαιο Μάχης
του Μαραθώνα με τον πρόσφατα κατασκευασμένο μαρμάρινο αναθηματικό στύλο (ΤΡΟΠΑΙΟ ΜΑΧΗΣ ΜΑΡΑΘΩΝΑ),
στην οδό Γαλάζιας Ακτής, 400μ πριν το κωπηλατοδρόμιο, 800μ από την λεωφόρο Κ.Σουλίου προς την θάλασσα και άλλα
τόσα περίπου προς αυτήν.

Το κτήμα αυτό είναι γνωστό σαν κτήμα Σκουζέ (πρώην Σούτσου) και τώρα Κωνσταντινίδη. Μέσα σε αυτό υπάρχουν
κτίρια που κατασκευάστηκαν στα μέσα του 19^{ου} αι. από τον γνωστό μεγάλο αρχιτέκτονα Κλεάνθη, στο δε κεντρικό κτήριο
που είναι ένα μνημείο αρχιτεκτονικής κατασκευής, παρατηρεί κανείς έντονη την τεχνοτροπία του αρχιτέκτονα,
διαφοροποιημένη, βέβαια, από τους Γάλλους συμβούλους που χρησιμοποίησε, λόγω της ειδικής χρήσης του. Αυτό έχει
εδαφική κάλυψη 2500 τμ, αποτελείται δε, από ισόγειο και ημιυπόγειο το οποίο έχει κάβες αποθήκευσης και παλαίωσης
κρασιού, ειδικά φτιαγμένες ώστε να παρέχουν άριστες και ιδανικές φυσικές συνθήκες, γι αυτό το σκοπό.

Ο Σκουζές παράλληλα με τις τραπεζικές του δραστηριότητες, χρησιμοποίησε το οινοποιείο του για την παρασκευή και παλαίωση εκλεκτής ποιότητας κρασιού, το οποίο εξήγε στην Γαλλία με την ονομασία Clos Marathon, φημισμένο τότε στο Παρίσι, δεδομένου ότι εκείνη την εποχή υπήρχε έλλειψη στην Γαλλία λόγω ασθeneίας και καταστροφής των αμπελώνων και φαίνεται ότι και η κατασκευή του συγκροτήματος έγινε ύστερα από συμφωνία του Σκουζέ με Γάλλους εισαγωγείς. Τα δε καλοκαίρια φιλοξενούσε εκεί γνωστούς Γάλλους από τον εμπορικό κόσμο και τον χώρο των τεχνών του Παρισιού. Αργότερα το κτήμα περιήλθε στην πολιτική οικογένεια Ευταξία κατόπιν στην οικογένεια Βενετσάνου (νομίζω εφοπλιστική) και το 1935 το αγόρασαν οι εκ Σμύρνης αδελφοί Κωνσταντινίδη, σπουδασμένοι στην Γαλλία, οι οποίοι συνέχισαν την παράδοση του Σκουζέ στην παραγωγή και παλαίωση εκλεκτού κρασιού, την εξαγωγή του στο Παρίσι και την φιλοξενία τα καλοκαίρια εκλεκτών Παρισινών και Αθηναίων.

Η κατασκευή του κεντρικού κτηρίου είναι από πελεκητή μαρμαρόπετρα, από το λατομείο του ιδίου του Κλεάνθη, στην Πεντέλη, πάχους από 1,00μ έως 1,30μ και κατά την 1^η Εφορία Νεωτέρων Μνημείων(κ. Ζαμενοπούλου, τώρα κ. Κωτσοβίλη), **εξαιρετικής ποιότητας και άριστη κατάσταση της λιθοδομής.**

Η κάτοψη του ισογείου είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και ευφυής ώστε να δημιουργεί στον ημιυπόγειο χώρο συνθήκες θερμοκρασίας και υγρασίας κατάλληλες για την ωρίμανση του κρασιού.

Η είσοδος στον ημιυπόγειο χώρο οδηγεί σε έναν ενιαίο μεν αλλά τριμερή χώρο, καλυπτόμενο από τρία μεγάλα σταυροθόλια, κατασκευασμένα από συμπαγή τούβλα και πέτρες, πάλι κατά την 1^η Εφορεία, εξαιρετικής κατασκευής και κατάστασης. Σε καθένα από τους τρεις χώρους αντιστοιχεί μία είσοδος, που οδηγούν σε τρεις επιμήκεις χώρους διακοπτόμενους από κάθετους τοίχους που επικοινωνούν μεταξύ τους με πόρτες και καλύπτονται με ημικυλινδρικούς θόλους εν είδη κλειστών στοών για τις οποίες έχει προβλεφθεί σύστημα φυσικού εξαερισμού μέχρι την ταράτσα του κτηρίου.

Στις δύο εξωτερικές παρειές της κάτοψης του κτηρίου και κατά μήκος των στοών υπάρχουν δύο ζώνες επιμήκων κατοικιών πλατους 6-8 μ. Κουζίνα, καθημερινό με γωνιακό τζάκι και κάμαρες ύπνου, βρίσκονται σε γραμμική εξέλιξη και σε επανάληψη, καλύπτοντας όλο το σημαντικό μήκος του κτηρίου. Χώροι φιλοξενίας και κατοικίας των οικογενειών, εμποδίζαν ταυτόχρονα την θερμοκρασία και υγρασία του περιβάλλοντος να επηρεάσουν τον χώρο των στοών.

Οι πόρτες και τα παράθυρα των κατοικιών αυτών έχουν σχεδιασθεί σε αυστηρή γεωμετρική σχέση με το κτήριο και κατασκευασθεί με χαμηλά τοξωτά υπέρθυρα με προεξέχοντες θολίτες με εντυπωσιακά κλειδιά.

Η μορφή της όλης κατασκευής, κατά τον καθηγητή ΕΜΠ κ. Προκοπίου, σε έκθεσή του, προέρχεται κυρίως από την αρχιτεκτονική φρουριακών κατασκευών της Μεσογείου (Ιταλίας και Νότιας Γαλλίας), που σπάνια συναντάται σε κτήρια αγροτικών χρήσεων.

Με το μέγεθος, την έκταση, την δομική ποιότητα και την αξία του υλικού, αποτελεί μοναδικό παράδειγμα για τα δεδομένα του ελληνικού χώρου.

Δύο λιθοκτιστες ράμπες με μικρές κλίσεις, κάθετες στον άξονα του κτηρίου και αντιμέτωπες η μία στην άλλη καταλήγουν στο ίδιο πλάτωμα που δημιουργεί το προστέγασμα της εισόδου των στοών και δημιουργείται η τεράστια ταράτσα του κτηρίου. Στο σημείο αυτό υψώνεται ενδιαφέρουσα κατασκευή, με τοξοστοιχίες με οξυκόρυφα τόξα, σε μορφή "loggia", που καλυπτόταν με κεραμοσκεπή.

Εκτός από το κυρίως κτήριο υπάρχουν γύρω και άλλα βοηθητικά. Ο όλος χώρος των 21στρ. είναι κατάφυτος με κάθε λογής δένδρα και μεγάλους φοίνικες και συνορεύει με το εκκλησάκι της Μεσοσπορίτισσας και τον πρόσφατα κατασκευασμένο αναθηματικό στύλο, εν είδει Τροπαίου προς τιμήν των Μαραθωνομάχων, γιατί εκεί ήταν το κέντρο της Μάχης. Αυτός ο χώρος, 6 στρ, αποτελούσε μέρος των υπό απαλλοτρίωση αρχικών 27στρ του κτήματος Σκουζέ.

Τον Ιούλιο του 2002 τα τότε στελέχη του ΥΠΠΟ, Γεν. Γραμματέας κα Μενδώνη, Γεν. Δ/ντής Αρχαιοτήτων κ. Κολώνας, η κυρία Ζαμενοπούλου δ/ντρια 1^{ης} εφορ. Νεωτέρων μνημείων, όπως και ορισμένοι άλλοι, κάνοντας μια επίσκεψη στην ευρύτερη περιοχή Μαραθώνα και σταματώντας στο εκκλησάκι της Μεσοσπορίτισσας, έκπληκτοι αντίκρισαν για πρώτη φορά το συγκρότημα του Κλεάνθη, επέκριναν δε τους συνοδεύοντες υπαλλήλους της περιοχής το πώς και δεν τους το είχαν επισημάνει.

Το ίδιο βράδυ δε, μας τηλεφώνησαν και μας είπαν ότι το έργο αυτό πρέπει να διασωθεί, αναδειχθεί και αξιοποιηθεί από το Δημόσιο για όφελος του συνόλου, σε μουσειακό, εκθεσιακό, συνεδριακό, μορφωτικό και πολιτιστικό κέντρο, όπως και δείγμα σπάνιας αρχιτεκτονικής των νεωτέρων χρόνων. Είπαν επίσης ότι θα το κηρύξουν διατηρητέο και ανακοίνωσαν την πρόθεσή τους να το απαλλοτριώσουν. Το έκριναν ως υψίστης σημασίας και το εντάξαν στο πρόγραμμα της ΓΓΟΑ.

Σημειωτέον ότι την εποχή εκείνη είχαμε σοβαρή διαπραγμάτευση με ξένο οίκο για την πώληση του ακινήτου, η οποία διακόπηκε μόλις μαθεύτηκε η πρόθεση του Υπουργείου. Σε χρόνο ρεκόρ δημοσιεύθηκε η απόφαση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, ΦΕΚ 1001/2002 (κοινή υπουργική απόφαση ΥΠΠΟ και Υπ. Οικον. αρ.. 10845279287/Δ0010) και τον Ιούλιο 2003 βγήκε η απόφαση του πρωτοδικείου για τον καθορισμό τιμής. Τότε, επειδή περνούσε ο χρόνος, προτείναμε, στο ΥΠΠΟ, να προχωρήσουμε σε εξωδικαστικό συμβιβασμό και μεταβίβαση, το υπουργείο όμως επέμεινε να προχωρήσει

σε έφεση, η οποία όμως αργούσε. Τον Φεβρουάριο του 04 μας **παρεκάλεσαν**, εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων και επειδή επείγοντο, να τους επιτρέψουμε την είσοδο σε χώρο 6 στρ. γύρω από το εκκλησάκι της Μεσοσπορίτισσας για να στήσουν τον στύλο (Τρόπαιο) που είχαν προγραμματίσει, καταβάλλοντας μας έναντι του όλου ένα μικρό ποσό της όλης αποζημίωσης που δεν κάλυπτε καν την αξία των 6 στρ. και το υπόλοιπο θα καταβαλλόταν όταν θα έβγαине η οριστική αποζημίωση από το Εφετείο που είχε προσφύγει το Υπουργείο. Εμείς **οικειοθελώς** δεχθήκαμε αμέσως, θέλοντας να διευκολύνουμε το υπουργείο εν όψει των Αγώνων, αν και τότε τους προτεινάμε πάλι, να προχωρήσουμε σε εξωδικαστικό συμβιβασμό, εάν όντως ενδιαφέροντο για το σύνολο του κτήματος, η δε απάντηση ήταν ότι **βασικά και κύρια** έκαναν την απαλλοτρίωση για το συγκρότημα του Κλεάνθη και όχι απλώς για να τοποθετήσουν τον αναθηματικό στύλο, αλλά θα περίμεναν τον καθορισμό οριστικής τιμής για το σύνολο. Μας κοινοποίησαν δε έγγραφο (14363/18-12-2003) από την Γεν. Δ/ση Αρχαιοτήτων και μας ανακοίνωσαν ότι το Οινοποιείο «ΣΚΟΥΖΕ» είναι **μνημείο** που πρέπει **να διασωθεί** και χαρακτηρίστηκε **διατηρητέο** Ν.3028/2002, ότι δεν πρέπει να ανησυχούμε και το Υπουργείο θα περίμενε την τελεσιδικία για να μας καταβάλλει το σύνολο της αξίας των 27.091,10 τμ μετά των επικειμένων (Μνημειακά κτήρια ΚΛΕΑΝΘΗ) και να προχωρούσε στην υλοποίηση του σχεδιασμού ανάδειξης και αξιοποίησης του μνημείου.

Μετά αρκετούς μήνες βγήκε η οριστική τιμή, μεγαλύτερα της πρωτοδίκου, μάλιστα δε ο πρόεδρος του εφετείου εφάνη προς στιγμήν οργισθείς με τον τρόπο παρουσίασης της εφέσεως από την νομική σύμβουλο του Υπουργείου κατά την ακροαματική διαδικασία. Μετά δε από πάρα πολύ καιρό από την παρέλευση του 18μήνου, το ΥΠΠΟ ανακάλεσε με την αριθμ. 1029716/2119/Δ0010 κοινή υπουργική απόφαση με το Υπ. Οικον.(ΦΕΚ 348/28-4-2006) την απαλλοτρίωση για τα 27 στρ λόγω οικονομικής αδυναμίας,(και ίσως γιατί είχε ανατεθεί στις Δημ.Επενδύσεις), όπως μας είπαν, και την περιόρισαν στα 6 στρ που ήδη είχαμε ήδη, **καλή τη θελήσει**, επιτρέψει την είσοδο και την κατασκευή του ΤΡΟΠΑΙΟΥ. Φυσικά, όλο αυτό το μεγάλο χρονικό διάστημα θα μπορούσε το ΥΠΠΟ να προβεί σε έναν έντιμο εξωδικαστικό συμβιβασμό, αλλά και διακανονισμό, με σαφώς κατώτερη τιμή από αυτή του εφετείου, ταυτόχρονα δε θα είχε αρχίσει την απορρόφηση μεγάλου ύψους κοινοτικών κονδυλίων για τον πολιτισμό, σύμφωνα με τον αρχικό του σχεδιασμό για την χρήση που σχεδίαζε και τα οποία άδικα έχασε η χώρα, όντας βέβαια και πολύ χαμηλά στην απορρόφηση κοινοτικών κονδυλίων για τον πολιτισμό.

Κατά το φθινόπωρο του 2004, επισκεφθήκαμε μαζί με τον καθηγητή Μετσοβείου κύριο Προκοπίου, μέλος του Κεντρ. Συμβουλίου Νεωτ. Μνημείων του ΥΠΠΟ και της Europa Nostra, τον τότε Γεν. Γραμματέα του ΥΠΠΟ κύριο **Ζαχόπουλο** για να συζητήσουμε και να βρούμε μία λύση στο θέμα της απαλλοτρίωσης, όντες με καλή διάθεση και ανοικτοί σε συμβιβαστικές προτάσεις και διακανονισμό. Ο κύριος Ζαχόπουλος παραδέχθηκε την σπουδαιότητα του Μνημειακού έργου του ΚΛΕΑΝΘΗ και την ανάγκη διάσωσής του, αλλά μας είπε ότι αυτό που ενδιέφερε αυτόν αλλά και την κυβερνητική γραμμή ήταν κυρίως το τι και πόσο θα απέφερε από πλευράς εσόδων η χρήση του έργου μετά την ολοκλήρωσή του και ότι θα το μελετούσε σε αυτή την βάση και θα μας απαντούσε. Εμείς και ο κύριος **καθηγητής** αντιτεινάμε ότι η διατήρηση και **ανάδειξη της Πολιτιστικής μας Κληρονομιάς δεν μπορεί να βασίζεται μόνο στα προσδοκώμενα έσοδα, ότι δεν έχει λάβει υπόψη του το προσδοκώμενο ύψος των κοινοτικών κονδυλίων, που σε αντίθετη περίπτωση θα χαθούν** και το ενδιαφέρον επίσης των κατοίκων και του Δήμου Μαραθώνα για ένα πολιτιστικό στολίδι, όχι μόνο της περιοχής αλλά και της χώρας και που κινδυνεύει. Ύστερα από αυτή την συνάντηση και σε μερικούς μήνες ήρθη η απαλλοτρίωση για τα 21 στρ. με το αριστούργημα του Κλεάνθη, περιορισθείσα στα 6 **γυνά** στρέμματα.

Επίσης εάν δεν αποφασίζοταν εξ αρχής η απαλλοτρίωση, εμείς τότε (2002) θα το είχαμε ήδη μεταβιβάσει σε ξένους ενδιαφερομένους.

Ο χώρος δε, των 6 στρ. στο εκκλησάκι της Μεσοσπορίτισσας, όπου τοποθετήθηκε ο αναθηματικός στύλος σαν Τρόπαιο της Μάχης, χωρίς την ευρύτερη ανάπλαση του όλου χώρου ενοποιημένου με τα υπόλοιπα 21 στρ. όπου το αρχιτεκτονικό Μνημείο του Κλεάνθη και όπως είναι τώρα απομονωμένο δίπλα σε χαλάσματα και εγκαταλελειμμένο, προκαλεί μάλλον εικόνα λύπης στους επισκέπτες.

Το συγκρότημα του Κλεάνθη με τα 21 στρ. που το περιβάλλουν ανήκει σε πολλούς συνιδιοκτήτες, κληρονόμους των αδελφών Κωνσταντινίδη, όμως, παρ' όλη την άριστη κατάστασή του, λόγω και του μεγέθους του, είναι αδύνατον να συντηρηθεί από τους ιδιοκτήτες πολλώ δε μάλλον να αναλάβουν την διάσωση, ανάδειξη και αξιοποίησή του. Η ευθύνη αυτή, θα έπρεπε να ανήκει στο ΥΠΠΟ, όπως αρχικά είχε προγραμματισθεί, ή σε άλλον φορέα, δημόσιο, δημοτικό ή φορέα ιδιωτικού πολιτιστικού μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, αν και η αξιοποίησή του, οπωσδήποτε θα απέφερε έσοδα, χωρίς να λογαριάσει κανείς την εισροή μεγάλου ποσού κοινοτικών κονδυλίων, εφόσον ενταχθεί σε κοινοτικό πολιτιστικό πρόγραμμα.

Ίσως, εσείς κύριε Υπουργέ, εφόσον μελετήσετε το θέμα και το βρείτε ενδιαφέρον, θελήσετε να ασχοληθείτε και να φροντίσετε να αναλάβει ένας τέτοιος φορέας αυτό το μνημείο ή ίσως πάλι το ΥΠΠΟ να προχωρήσει στην υλοποίηση του αρχικού του σχεδιασμού. Για να διασωθεί και να μην υπάρξει κίνδυνος και μάλιστα σύντομος, από την εγκατάλειψή του.

Κύριε Υπουργέ,

χωρίς να καταχρώμαι τον χρόνο σας και με την ησυχία σας, παρακαλώ να μελετήσετε την συνοπτική μου παρουσίαση του ιστορικού της αρχικής απαλλοτρίωσης, τους λόγους για τους οποίους αρχικά απεφασίσθη, τον αρχικό σχεδιασμό και ίσως να θελήσετε την επανεξέτασή της, για την διάσωση του Μνημείου που κινδυνεύει.

Είμαι στην διάθεση σας για οποιαδήποτε επεξήγηση συζήτηση και συνάντησή μαζί σας.

Αναμένοντας την απάντησή σας,

Σας ευχαριστώ, δικός σας

Με βαθυτάτη εκτίμηση

Κώστας Κωνσταντινίδης.

Επισυνάπτονται: 1. εισήγηση της 1^{ης} Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων.

2. έκθεση καθηγητών ΕΜΠ κκ. Γεωργ. Προκοπίου μέλους του Κεντρικού Συμβουλίου

Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠΠΟ και της Europa Nostra, και του καθηγητού Αργύρη Ρόκα.

3. φωτογραφίες.

4. Σχεδιάγραμμα από ΤΑΠΑ.

5. αεροφωτογραφίες google.

6. Έγγραφο (αρ. πρωτ. 14363/18-12-2003) ΥΠΠΟ – Γεν δ/ση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς περί αρχιτεκτονικής αξίας του οινοποιείου τον χαρακτηρισμό του ως Μνημείου και δη Διατηρητέου.

7. άρθρο στον τύπο.

8. Κτηματολογικό διάγραμμα.

Κώστας Κωνσταντινίδης
Κηφισίας 10, Αθήνα 11526
Τηλ: 6977571312
Email: constaco@gmail.com
Δευτέρα, 28 Ιανουαρίου 2008

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Αρ. Πρωτ. 120	Ημερομηνία
DL	3/1/08

ΠΡΟΣ ΤΗΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
Τριπόδων 28, Αθήνα Πλάκα
Υπόψη κυρίας Ειρήνης Γρατσία

Αγαπητή κυρία Γρατσία,

Σε συνέχεια παλαιότερης επικοινωνίας με την Ελληνική Εταιρεία, κατά την οποία απέστειλα πλήρη φάκελο σχετικό με το διατηρητέο Μνημείο Νεωτέρων Χρόνων (μέσα 19^{ου} αι.) του μεγάλου αρχιτέκτονα ΚΛΕΑΝΘΗ, «Οινοποιείο Σκουζέ», στην θέση Μεσοσπορίτισσα Μαραθώνα, παρά το ΤΡΟΠΑΙΟ, και τις τηλεφ. επαφές που τότε είχαμε, όπως και το email της 20/1/08 που σας απέστειλα μετά συνημμένων και της σημερινής μας τηλεφωνικής επαφής, θα ήθελα να σας ενημερώσω για το αποτέλεσμα και τις πληροφορίες που απεκόμισα από σημερινή συζήτησή μου, με την ιδιαίτερα σύμβουλο επί πολιτιστικών και αρχαιολογικών θεμάτων του Υπουργού κυρίου Λιάπη, κυρία Δεληγιάννη Κρινάνθη (5^{ος} ορ. γρ. 505, τηλ 2108201357).

Η κυρία Δεληγιάννη, μου είπε ότι θα κοιτούσε να φέρει σε γνώση των διαφόρων υπηρεσιών του Υπουργείου και της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων, το θέμα της επανεξέτασης της απαλλοτριώσης του αρχιτ. Μνημείου του Κλεάνθη, για την διάσωσή, ανάδειξη και αξιοποίησή του. Αλλά μου τόνισε ότι το Υπουργείο δεν προχωρά σε περαιτέρω απαλλοτριώσεις διατηρητέων μνημείων, αφενός μεν λόγω μη χρηματοδότησης με τα απαραίτητα κονδύλια από το Υπ. Οικονομικών, αφετέρου δε και από όσα έχει ήδη στα χέρια του, τα περισσότερα ευρίσκονται σχεδόν υπό κατάρρευση και μάλιστα δέχονται δεκάδες παράπονα και διαβήματα από φορείς, γιατί δεν υπάρχει η υποδομή για την διατήρησή τους αλλά ούτε ο απαραίτητος σχεδιασμός και προγραμματισμός, με αποτέλεσμα, όπως είπα εγώ, να χάνονται τεράστια ποσά από εισροή κοινοτικών κονδυλίων για προγράμματα διάσωσης, διατήρησης και ανάδειξης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, κάτι στο οποίο η κ. Δεληγιάννη, δεν διαφώνησε.

Κατά την συζήτησή μας, έθεσε το ενδεχόμενο να αποταθούμε σε ιδιώτες για πώληση και αξιοποίηση του ακινήτου, όπως συμβαίνει με διάφορα κτήρια της Αθήνας, αλλά τελικά συμφώνησε με την άποψή μου, ότι δεν πρόκειται για ένα

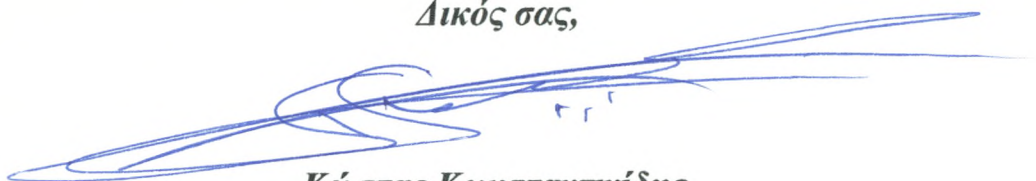
οποιοδήποτε απλό διατηρητέο, διώροφο ή τριώροφο νεοκλασικό, όπως διάφορα που γίνανε ρεστοράν κτλ., αλλά για κάτι που έχει χαρακτηριστεί Μνημείο σπάνιας και ιδιόμορφης αρχιτεκτονικής, τεραστίου μεγέθους και από σπάνιο υλικό, ενός, μάλιστα, από τους μεγαλύτερους αρχιτέκτονές μας του προπερασμένου αιώνα, το οποίο δεν είναι δυνατόν να αναλάβει οποιοσδήποτε ιδιώτης και για οποιαδήποτε χρήση. Στη συνέχεια της συζήτησής μας, έριξε την ιδέα να έλθουμε σε επαφή με πολιτιστικά ιδρύματα τραπεζών, όπως το Ίδρυμα της Εθνικής, της Άλφα, το Ίδρυμα Λάτση, ή σε δραστηριότητες οινοποιητικών εταιρειών που σχετίζονται με τον πολιτισμό και την ιστορία του κρασιού, όπως το «Κτήμα Χατζημιχάλη» Α.Ε.. Φυσικά αυτή την τελευταία ιδέα, θα ήταν κάπως δύσκολο για εμάς να την προσπαθήσουμε μόνοι μας και αναρωτιέμαι, μήπως εσείς θα μπορούσατε, με το κύρος σας, να κάνετε κάποιες κρούσεις και προτάσεις σε αυτούς ή σε παρόμοιους πολιτιστικούς φορείς, όχι για εμάς αλλά για το ίδιο το Μνημείο, την διάσωση και ανάδειξή του ως και την χρήση του σε πολιτιστικούς τομείς, λαμβάνοντας υπόψη οι συγκεκριμένοι φορείς και την δυνατότητα χρηματοδότησης από κοινοτικούς πόρους (ποσά που θα μπορούσε να προσπορισθεί το ίδιο το Υπουργείο, αλλά όπως και σε άλλες μικρότερες περιπτώσεις, αφήνει να πάνε χαμένα).

Επίσης διερωτώμαι, παράλληλα με τις υποστηρικτικές επιστολές προς τις υπηρεσίες του Υπουργείου, μήπως με τις επαφές που έχετε και ίσως και μεταξύ των μελών του Δ.Σ. σας, μπορείτε να φέρετε σε γνώση και προβολή, το θέμα και πρόβλημα, στον σοβαρό τύπο, έτσι ώστε να γίνει ευρύτερα γνωστό στο κοινό, να πιεσθεί το Υπουργείο να το αναλάβει ή να κεντρίσει το ενδιαφέρον πολιτιστικών φορέων όπως οι ανωτέρω.

Γνωρίζω ότι ίσως καταχρώμαι τον χρόνο σας, αλλά επειδή το αντικείμενο είναι σοβαρό και εμπίπτει στα πλαίσια των δραστηριοτήτων σας, ελπίζω να με συγχωρήσετε.

Με τις ευχαριστίες μου και την εκτίμησή μου,

Δικός σας,

Κώστας Κωνσταντινίδης.

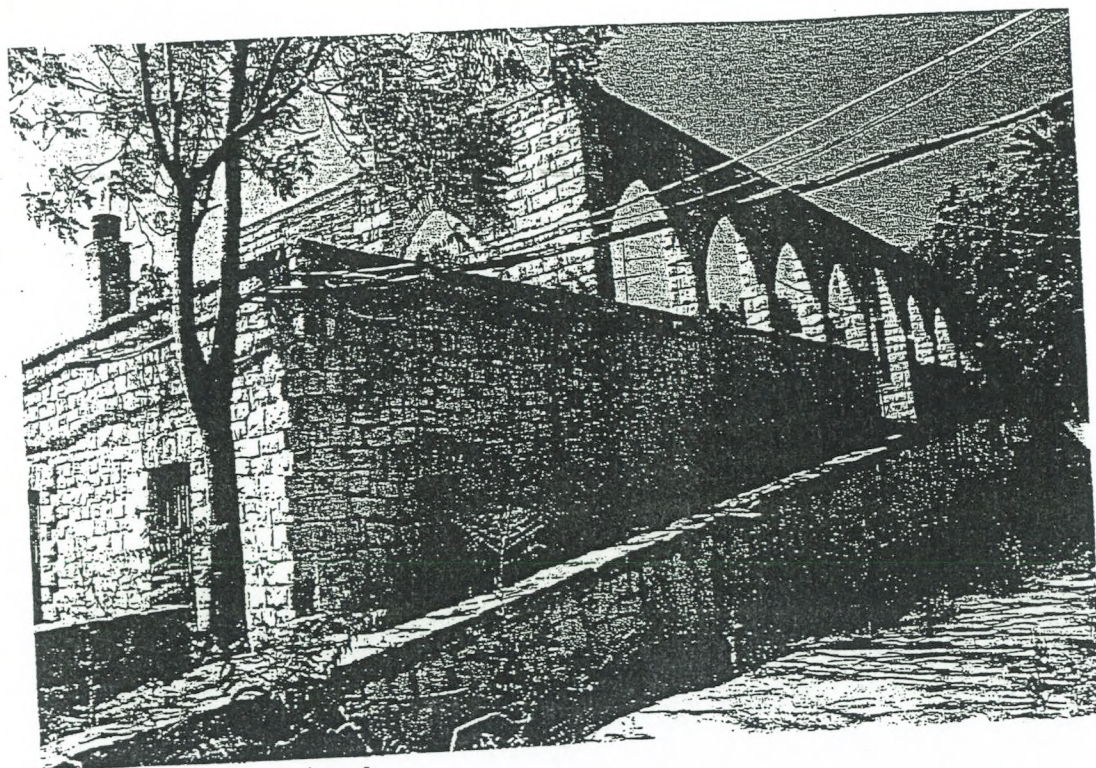

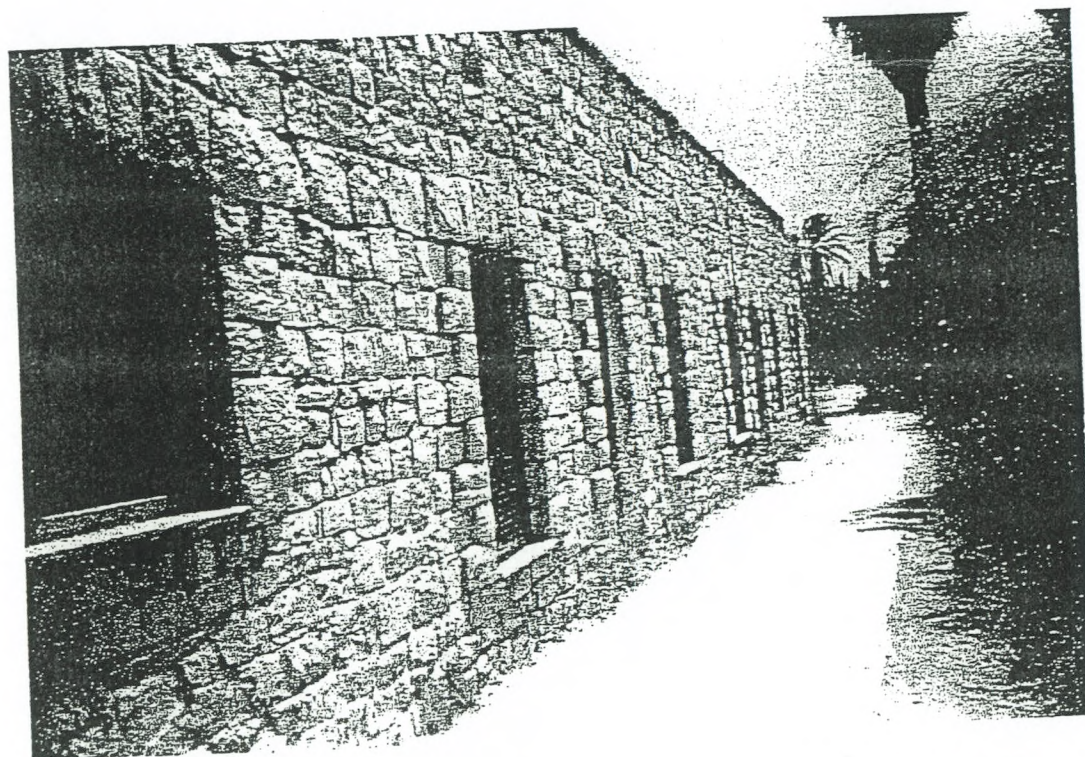

Untitled Placemark

Κτίριο σκ. Σκουζέ / Μααθώνα

Το κτίριο 1 με τη μια από τις δύο ράμπες και τη loggia του Α' ορόφου

Οι κατοικίες του κτιρίου 1. Περίτεχνη η τοιχοποιία από μαρμαρόλιθους.

© 2007 Tele Atlas
© 2007 Europa Technologies
Image © 2007 DigitalGlobe

© 2007 Google™

Pointer 38°08'32.74" N 23°59'57.66" E elev 26 ft Streaming 100%

Eye alt 329 ft

[Home](#) [World Map](#) [Places](#) [Tags](#) [Upload](#) [Sign up](#) [Sign in](#) [Forum](#) [Blog](#) [Help](#)**Φίλτρο Spam**

Δωρεάν φίλτρο spam για Outlook και Express
- αφαιρεί πάνω από 95%
www.spamfighter.com/Spam

Actu Sexy Avenue DreamNex

Sexy Avenue : Quand le Charme S'invite en
Bourse. L'Article ici !
LeFigaro.fr/DreamNex_Sexy_Avenue

Video Gratis

Disfruta de miles de Vídeos y carga los tuyos.
Es fácil y Gratis!
dada.net/Video

Marathon - Final part of the battle

near Panayía Mesosporítissa (Greece) by **zakira**
[See in Google Earth now](#) | [Original size](#)

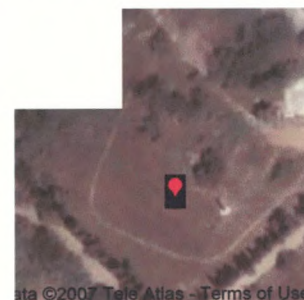
[Sign up](#) to comment. [Sign in](#) if you already did it.

more by zakira[« Prev](#)[Next »](#)**Photos nearby**[« Prev](#)[Next »](#)

© zakira
All rights reserved

Viewed 108 times

Photo location ([see this area](#)):

ata ©2007 Tele Atlas - Terms of Use

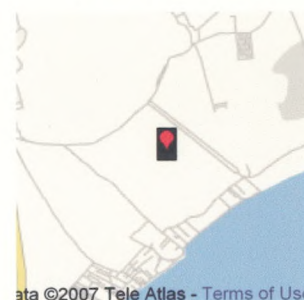
38° 8' 26.82" N 23° 59' 59.30" E

Misplaced? Suggest new location

Flag photo:

[\[inappropriate or offensive\]](#)

[\[best of\]](#)

ata ©2007 Tele Atlas - Terms of Use

[Team](#) [Press](#) [Forum](#) [Blog](#) [Terms of Service](#) [Privacy Policy](#) [API](#) [Help](#)

[Choose language](#)

ΘΕΜΑ : "Κτήμα Σκουζέ", στο Μαραθώνα.

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η οικογένεια Σκουζέ, είναι παλιά αθηναϊκή οικογένεια που αναφέρεται στα επίσημα έγγραφα των αρχών του 17^{ου} αιώνα.

Πρώτος αναφέρεται ο Νικόλαος Σκουζές (1640 – 1710), που έδρασε κατά τους αγώνες ανάμεσα στους Ενετούς και τους Τούρκους, μαζί με τον Αργυρό Βελανδή και ήταν ανάμεσα στα μέλη της επιτροπής που στάλθηκαν προς το Μοροζίνι το 1687.

Ο Γεώργιος Σκουζές (1771 – 1864) εξ άλλου μυήθηκε από τους πρώτους στην Φιλική Εταιρεία, διακρίθηκε για την Φιλοπατρία του και υπέγραψε ως Έφορος των Αθηνών το 1822 την συνθήκη της παράδοσης της Ακρόπολης από τους Τούρκους. Ο ίδιος φέρεται να διετέλεσε σύμβουλος της Εθνικής και της Ιονικής Τράπεζας, ιδρυτής της Βιομηχανικής Και τέλος ιδίου τραπεζικού οίκου.

Ο Παναγιώτης Σκουζές Αθηναίος αγωνιστής που εξόπλισε δικό του σώμα και συνέβαλε στην ευόδωση της επανάστασης στην Αθήνα, πρέπει να ταυτίζεται με τον Παναγή Σκουζέ (1776 – 1847), που στα "απομνημονεύματά του", μας παρέχει πολύτιμες ιστορικές πληροφορίες για την Αθήνα των προεπαναστατικών χρόνων.

Ο Αλέξανδρος Σκουζές (1852 – 1918), Πολιτευτής της Αττικής, διετέλεσε τρεις φορές υπουργός Εξωτερικών (1895, 1902, 1905).

Ο Δημήτριος Σκουζές (1891 – 1970), Ανώτερος τραπεζικός υπάλληλος, (1922 – 1940), από το 1942 Πρόεδρος του Συλλόγου των Αθηναίων και Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Αθηναίων την περίοδο 1945 – 1951.

Στο βιβλίο του "Η Αθήνα που έφυγε", έχει καταγράψει τις εμπειρίες και τις μνήμες του γύρω από το 1920.

Το φερόμενο ως "κτήμα Σκουζέ" στο Μαραθώνα, πρώην ιδιοκτησία Βενετσάνου και σημερινή ιδιοκτησία Κληρονόμων Χρήστου Κωνσταντινίδη, είναι έκτασης περίπου 27 000 m² και βρίσκεται σε μικρή απόσταση από το κτήμα Μπενάκη και το μικρό εκκλησάκι της "Μεσοσπορίτισας".

Είναι καλυμένο από πυκνή βλάστηση, κυπαρίσια, φοίνικες, κουφοξυλιές, αρμυρίκια, που αγκαλιάζουν ένα σημαντικού μεγέθους λιθόκτιστο κτήριο, (περίπου 2 500 m², κατά τον ιδιοκτήτη) για την αρχική χρήση του οποίου υπάρχουν στοιχεία που οδηγούν στη βεβαιότητα ότι πρόκειται για Οινοποιείο – Κάβα.

Τον κεντρικό κτηριακό όγκο του "οινοποιείου", συνοδεύουν δευτερεύοντα κτήρια μικρότερης κλίμακας, όπως Σταύλοι, Αποθήκες, Μηχανουργείο, τα οποία συμπλήρωναν την λειτουργία του όλου συγκροτήματος.

A. Το κυρίως κτήριο

Πρόκειται για ισόγειο όγκο από λιθοδομή πάχους περίπου 1 00 m. Οι χρησιμοποιούμενοι λίθοι είναι λευκού (υπόφαιου) χρώματος πολύ καλής ποιότητας κατά το ψευδοϊσόδομο σύστημα και η στατική κατάσταση των λιθοδομών είναι σχεδόν άριστη.

Η κάτοψη του ισόγειου εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και ευφυής ώστε να δημιουργεί συνθήκες θερμοκρασίας και υγρασίας κατάλληλες για την αρχική χρήση του χώρου (αποθήκευση μούστων και κρασιών)

Η είσοδος στο ισόγειο οδηγεί σ' έναν ενιαίο μεν αλλά τριμερή χώρο, καλυπτόμενο από τρία μεγάλα σταυροθόλια, κατασκευασμένα από συμπαγή τούβλα (οπτόπλινθους) και πέτρες σε σχετικές με τα τούβλα διαστάσεις, εξαιρετικής κατασκευής αλλά και κατάστασης.

Σε καθένα από τους τρεις χώρους αντιστοιχεί μία είσοδος, η οποία οδηγεί σε τρεις επιμήκεις χώρους διακοπτόμενους επίσης από κάθετους τοίχους, δημιουργώντας τρεις ξεχωριστούς χώρους, που επικοινωνούν μεταξύ τους με πόρτες και καλύπτονται με ημικυλινδρικούς θόλους εν είδη κλειστών στοών, για τις οποίες έχει προβλεφθεί σύστημα εξαερισμού.

Στις δύο εξωτερικές παρειές του τετραγώνου της κάτοψης και κατά μήκος των στοών, έχουν προβλεφθεί δύο ζώνες επιμηκών κατοικιών πλάτους περίπου 6 - 8 m.

Κουζίνα, καθημερινό με γωνιακό τζάκι και κάμαρες ύπνου, βρίσκονται σε γραμμική εξέλιξη και σε επανάληψη, μέχρι να καλυφθεί όλο το σημαντικό μήκος του κτηρίου. Χώροι φιλοξενίας των οικογενειών των ανθρώπων που είχαν σχέση με την επιχείρηση. εμποδίζαν ταυτόχρονα την θερμοκρασία και την υγρασία του περιβάλλοντος να επηρεάσουν τον χώρο των στοών.

Οι πόρτες και τα παράθυρα των κατοικιών αυτών είχαν σχεδιασθεί σε αυστηρή γεωμετρική σχέση με το κτήριο και κατασκευασθεί με χαμηλά τοξωτά υπέρθυρα με προεξέχοντες θολίτες με κλειδιά.

Η κάλυψη των κατοικιών αυτών γίνεται με σιδηροδοκούς (διπλά ταυ) κατά το πλάτος της ζώνης και μικρούς θολίτες από συμπαγή τούβλα.

Δύο λιθοκτιστες ράμπες με μικρές κλίσεις, κάθετες στον άξονα του κτηρίου και αντιμέτωπες η μία της άλλης, ανεβαίνουν πάνω από την κεντρική είσοδο του ισόγειου και καταλήγουν στο ίδιο πλάτωμα που δημιουργεί το προστέγασμα της εισόδου. Η στάθμη του πλατώματος αυτού βρίσκεται περίπου 1 50 m, κάτω από την στάθμη του δώματος στο οποίο ανεβαίνει κανείς με μικρή κλίμακα.

Στο σημείο αυτό και σε επιφάνεια που αντιστοιχεί στον τριμερή χώρο του ισόγειου υψώνεται ενδιαφέρουσα κατασκευή, με τοξοστοιχίες με οξυκόρυφα τόξα, υπό μορφή "loggia".

Οι γωνίες, οι ορθογώνιοι πεσσοί και οι βάσεις της γένεσης των τόξων είναι λίθινα, όμοια με την λιθοδομή του ισόγειου, ενώ η κατασκευή των τόξων και των τυμπάνων γίνεται με συμπαγείς οπτόπλινθους.

Υπάρχουν ενδείξεις ότι η "loggia" ήταν στεγασμένη με ξύλινη στέγη, διότι υπάρχουν κατά τακτά διαστήματα τρύπες, ως πιθανές δοκοθήκες. Η

κατασκευή σενάζ από οπλισμένο σκυρόδεμα έχει καταστρέψει τυχόν άλλα στοιχεία της έδρασης της στέγης.

Δύο μεγάλοι "Λινοί" ή "Λανοί" κατά τους ντόπιους, καταλαμβάνουν τις δύο στενές πλευρές της "loggia" και διατηρούν ακόμα στοιχεία της διοχέτευσης του υγρού μούστου στο ισόγειο, για την παραπέρα επεξεργασία του, καθώς επίσης και ίχνη των υλικών της στεγανοποίησης των εσωτερικών τοιχωμάτων τους.

Αξιο ιδιαίτερης μελέτης είναι και το σύστημα συγκέντρωσης και απορροής των ομβρίων, καθώς και τα συστήματα εξαερισμού των στοών που διακρίνονται ακόμα στο δώμα.

Η επιμελημένη κατασκευή και τα οξυκόρυφα τόξα άθελα οδηγούν στην συσχέτιση του κτηρίου με εκείνα του αρχιτέκτονα Κλεάνθη στην Πεντέλη.

Β. Κτήρια συνοδείας

Αντίθετα προς το επιβλητικό κυρίως κτήριο, τα κτήρια συνοδείας (Αποθήκες, Στάβλοι, κλπ.), που βρίσκονται σε άμεση σχέση προς αυτό οριοθετώντας το χώρο, διακρίνονται για την μικρή τους κλίμακα και τις κατασκευαστικές τους λεπτομέρειες που τα τοποθετούν στην αισθητική κατηγορία του "χαριτωμένου". Οι επαναλαμβανόμενες πόρτες και παράθυρα σχηματίζονται από τούβλινα χαμηλά οξυκόρυφα τόξα, που προβάλλουν πάνω στις λιθοδομές και κλείνουν με ξύλινα καρφωτά θυρόφυλλα.

Δικλινείς χαμηλές κεραμοσκέπαστες στέγες που διακόπτονται κάθετα από μικρότερα δικλινή τμήματα στη θέση για τα κάρα ή για την ανάπαυση των αλόγων, ανάλαφρες κατασκευές από τούβλα, κάτω από την έδραση της στέγης, που δημιουργούν φωλιές για περιστέρια, ψηλές καμινάδες και αντηρίδες, συνθέτουν την χάρη των κτηρίων συνοδείας και μαρτυρούν την χρήση τους.

Μέσα σε πυκνό πράσινο, μάρτυρας ύπαρξης νερού, διακρίνονται τετράγωνοι πεσσοί από οπτοπλινθοδομή υπόλοιπο πέργκολας ή κάποιας σχετικής διαμόρφωσης, που δεν ήταν δυνατόν να διερευνηθεί σ' αυτή τη φάση, όπως και δεν διερευνήθηκε ολόκληρο το κτήριο, στο οποίο πιθανόν να περιλαμβάνονται και άλλα αξιόλογα κτήρια ή κατασκευές.

Θεωρούμε ότι πρόκειται για εξαιρετικό δείγμα ειδικού κτηρίου, σχεδιασμένου με γνώση για συγκεκριμένη χρήση και σπάνιου οργανωμένου αγροτοβιοτεχνικού συγκροτήματος του τέλους του 19^{ου} αιώνα στην Αττική, του οποίου η μελέτη και η διάσωση θα συμβάλει στην προβολή και ανάδειξη της νεώτερης ιστορίας του τόπου μας με την ευρύτερη έννοιά της.

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

Οι Μηχανικοί

ΣΑΜΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΟΙΚΗΜΑ

ΚΕΡΑΜΟΣΚΕΤΕΣ ΜΕ ΘΟΛΟΤΟ
ΤΑΒΑΝΙ

ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟΣ ΧΩΡΟΣ

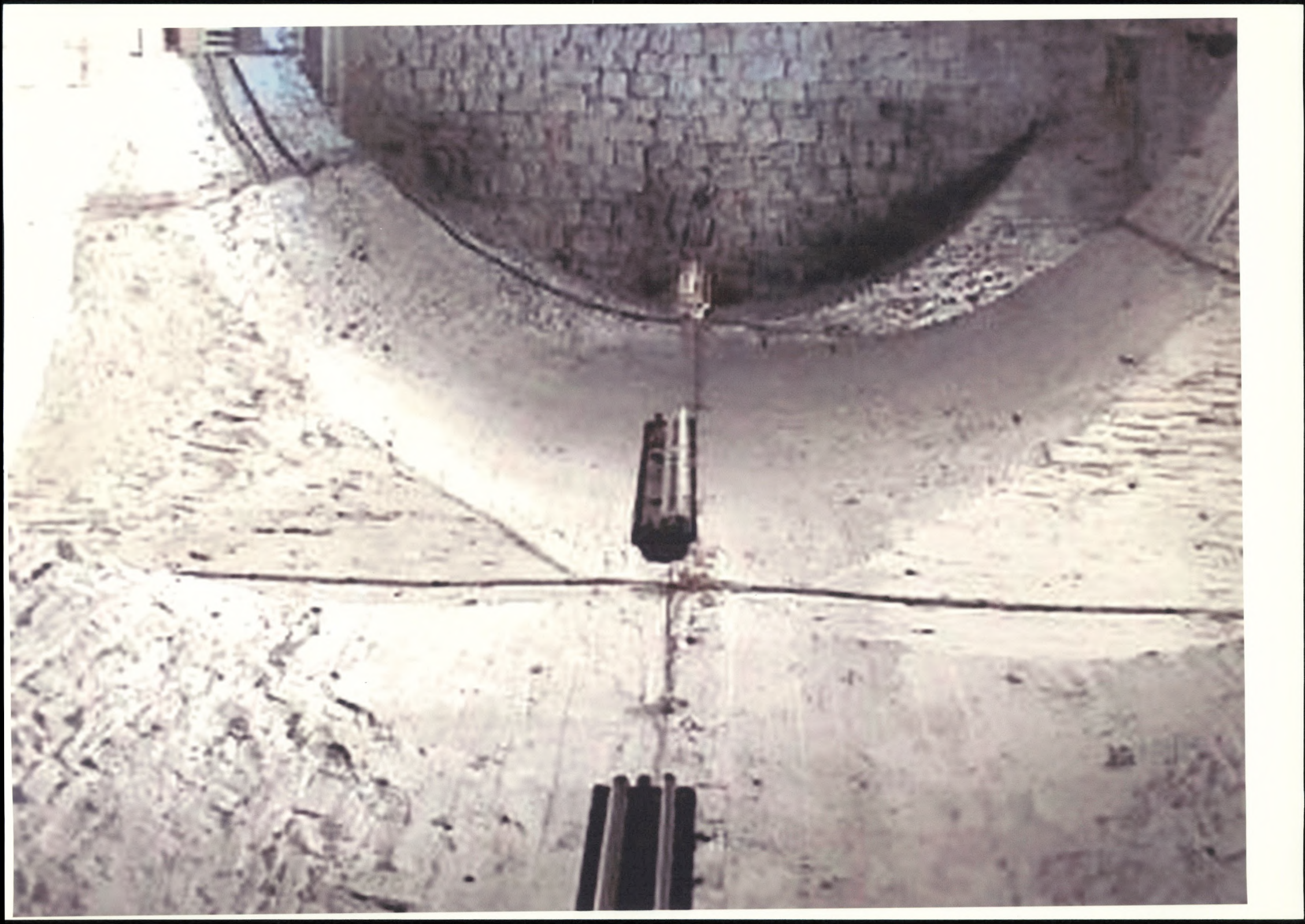
ΚΑΒΕΞ

ΧΟΡΟΣ ΤΑΡΑΞΑΣ
ΜΕ LOGGIA

